

CHECKLIST MOTIVERINGEN IN HET AANBESTEDINGSPROCES

De Aanbestedingswet (AW), de Gids Proportionaliteit (GP) en het ARW 2012 bevatten uiteenlopende motiveringsverplichtingen voor de aanbestedende diensten. PIANOo heeft deze op een rij gezet, uitgesplitst naar onderdeel van het aanbestedingsproces. Aan de hand van deze checklist kunt u controleren of u alle voor u relevante motiveringen hebt opgenomen in uw aankondiging, aanbestedingsstukken of contract. De aanbevelingen uit de Gids Proportionaliteit die niet zijn omgezet in voorschriften zijn in deze checklist meestal niet opgenomen.

IN DE AANKONDIGING

Motiveren in de aankondiging

Voor opdrachten van werken¹ (ARW 2.3.21) als u:

- opdrachten samenvoegt.
- uw opdracht niet in percelen indeelt.
- de financiële en economische draagkracht betreft op de bedrijfsomzet.
- het gunningscriterium laagste prijs hanteert.

Voor alle opdrachten als u:

- binnen de raamovereenkomst een te plaatsen opdracht over meerdere inschrijvers gaat verdelen (GP 3.3 B, ARW 10.3.1) moet u in uw motivering opnemen²:
 1. voor welke activiteiten bij inschrijving prijzen worden verlangd;
 2. binnen welk tijdsbestek de onderscheiden werkzaamheden moeten worden uitgevoerd;
 3. op welke wijze deze werkzaamheden over de ondernemers zullen worden verdeeld.
- facultatieve uitsluitingsgronden toepast die niet relevant zijn voor de betreffende opdracht. (GP 3.5 A)
- geschiktheidseisen stelt die geen verband houden met daadwerkelijke risico's die de opdracht meebrengt, of die niet terug te voeren zijn op de gewenste competentie(s). (GP 3.5 B, ARW 2.3.7)³
- in een meervoudig onderhandse procedure geschiktheidseisen stelt terwijl de geschiktheid van een of meer van de potentiële inschrijvers wel bekend is. (GP 3.5 C)
- ongelimiteerde aansprakelijkheid verlangt. (GP 3.9 D-1)²

Overwegingen

In de Gids Proportionaliteit zijn een paar voorschriften als overwegingen geformuleerd, die in specifieke gevallen toegepast kunnen worden:

- Overweeg een langere termijn te hanteren dan de minimumtermijnen bij complexe opdrachten. (GP 3.6)
- Overweeg om varianten toe te staan. (GP 3.7)⁴
- Overweeg een vergoeding aan te bieden wanneer een deel van de opdracht moet worden uitgevoerd om te kunnen inschrijven. (GP 3.8)

¹ Bij andere aanbestedingen is motivering van deze punten alleen verplicht in de aanbestedingsstukken.

² Let op: moet ook in de overwegingen van het contract gemotiveerd worden.

³ Let op: moet ook in de aanbestedingsstukken gemotiveerd worden.

⁴ Let op: in de aanbestedingsstukken moet vermeld worden aan welke eisen varianten moeten voldoen.

CHECKLIST MOTIVERINGEN

IN DE AANBESTEDINGSSTUKKEN

Motiveren in de aanbestedingsstukken

Voor opdrachten van leveringen en diensten als u :

- opdrachten samenvoegt. (AW 1.5)
- uw opdracht niet indeelt in percelen. (AW 1.5)
- de financiële en economische draagkracht betreft op de totale bedrijfsomzet. (AW 2.90 lid 3)
- de laagste prijs als gunningscriterium wilt hanteren. (AW 2.114)

Voor werken als u:

- het ARW 2012 niet toepast bij aanbesteding van een werk onder de drempel. (AW 1.22)

Voor alle opdrachten als u:

- voor raamovereenkomsten een looptijd van > 4 jaar hanteert. (AW 2.140, ARW 9.2.3)⁵
- bij raamovereenkomsten van inschrijvers verlangt dat zij personeel, materieel of materiaal beschikbaar houden zonder dat daar een omzetgarantie of vergoeding tegenover staat. (GP 3.3 A)⁶
- bij een meervoudig onderhandse procedure onder de Europese aanbestedingsdrempel minder dan 3 of meer dan 5 inschrijvers uitnodigt tot het doen van een inschrijving. (GP 3.4 B, ARW 7.1)
- geschiktheidseisen stelt die geen verband houden met daadwerkelijke risico's die de opdracht meebrengt, of die niet terug te voeren zijn op de gewenste competentie(s). (GP 3.5 B, ARW 2.3.7)⁶
- in een meervoudig onderhandse procedure geschiktheidseisen stelt terwijl de geschiktheid van een of meer van de potentiële inschrijvers wel bekend is. (GP 3.5 C)⁶
- geschiktheidseisen betrekking hebben op de bedrijfsomzet en deze hoger zijn dan 3x de geraamde waarde van de opdracht. (AW 2.90 lid 4)
- een zekerheidsstelling verlangt die niet samenhangt met het afdekken van risico's t.a.v. de uitvoering van de opdracht. (GP 3.5 D-1)
- een zekerheidsstelling verlangt en deze meer dan 5% van de opdrachtwaarde bedraagt. (GP 3.5 D-2) Er hoeft geen motivering gegeven te worden als betaling voorafgaand aan de prestatie onderdeel is van de overeenkomst. (GP 3.5 D-4)
- dubbele zekerheidsstellingen verlangt. (GP 3.5 D-3)
- cessie van verzekeringspenningen verlangt (GP 3.5 D-5)
- van een inschrijver een door de accountant overlegde aparte (deel)verklaring verlangt, die ziet op één of meerdere onderdelen van de jaarrekening. (GP 3.5 E-2)
- voor het toetsen van technische en beroepsbekwaamheid kerncompetenties vaststelt, die niet overeenkomen met de gewenste ervaring op essentiële punten van de opdracht. (GP 3.5 F)
- aan combinaties van inschrijvers (samenwerkingsverbanden) hogere eisen stelt dan aan enkelvoudige inschrijvers. (GP 3.5 H)
- tijdens de aanbestedingsprocedure potentiële inschrijvers niet de kans biedt suggesties te doen voor aanpassingen aan de conceptovereenkomst of af te wijken van de inkoopvoorwaarden. (GP 3.9 B)
- meer dan één referentie per kerncompetentie vraagt. (GP 3.5 G-1)
- referentieprojecten vraagt die meer dan 60% van de raming van de onderhavige opdracht bedragen. (GP 3.5 G-2)

⁵ Let op: moet ook in het contract gemotiveerd worden.

⁶ Let op: moet ook in de aankondiging gemotiveerd worden.

CHECKLIST MOTIVERINGEN

BIJ DE GUNNING

Motiveer in de mededeling van de gunningsbeslissing:

- de relevante redenen voor de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en de voordelen van de uitgekozen inschrijving. (AW 2.130, ARW 2.26.5)

IN HET CONTRACT

Motiveren in het contract

Motiveer in de overwegingen van het contract als u:

- voor raamovereenkomsten een looptijd van > 4 jaar hanteert. (AW 2.140, ARW 9.2.3)⁷
- bij raamovereenkomsten van inschrijvers verlangt dat zij personeel, materieel of materiaal beschikbaar houden zonder dat daar een omzetgarantie of vergoeding tegenover staat. (GP 3.3A)⁸
- binnen de raamovereenkomst een te plaatsen opdracht over meerdere inschrijvers gaat verdelen (GP 3.3.B, ARW 10.3.1) moet u in uw motivering opnemen⁹:
 1. voor welke activiteiten bij inschrijving prijzen worden verlangd;
 2. binnen welk tijdsbestek de onderscheiden werkzaamheden moeten worden uitgevoerd;
 3. op welke wijze deze werkzaamheden over de ondernemers zullen worden verdeeld.
- het risico niet alloceert bij de partij die het risico het best kan beheersen of beïnvloeden. (GP 3.9 A)
- tijdens de aanbestedingsprocedure potentiële inschrijvers niet de kans heeft geboden suggesties te doen voor aanpassingen aan de conceptovereenkomst of af te wijken van de inkoopvoorwaarden. (GP 3.9 B)
- ongelimiteerde aansprakelijkheid verlangt. (GP 3.9 D-1)⁹
- bij het vaststellen van de hoogte van de aansprakelijkheid geen acht slaat op:
 1. risico's die de aanbestedende dienst daadwerkelijk loopt;
 2. de gebruikelijke aansprakelijkheidseis in de betreffende branche of voor de betreffende opdracht naar aard en omvang. (GP 3.9 D-2)
- verlangt dat een inschrijver vooraf garandeert dat, in geval een andere wederpartij een betere prijs krijgt voor hetzelfde product of dezelfde dienst, uw aanbestedende dienst deze dan met terugwerkende kracht ook moet krijgen. (GP 3.9 E)
- voor het soort overeenkomst dat u kiest contractmodellen of algemene voorwaarden bestaan die paritair zijn opgesteld, maar u deze niet integraal toepast. (GP 3.9 C)

OP VERZOEK VAN EEN ONDERNEMER

Als een ondernemer hierom vraagt, moet u de volgende zaken motiveren. PIANOo adviseert u hiermee rekening te houden in uw voorbereiding, bijvoorbeeld door gemaakte keuzes en motiveringen in een aanbestedingsformulier of -rapport vast te leggen. Dan hoeft u dit niet achteraf te doen.

U moet op verzoek van elke ondernemer kunnen motiveren:

- hoe u op een objectieve wijze tot de keuze van deze procedure bent gekomen. (AW 1.4)
- hoe u op een objectieve wijze tot de keuze van de benaderde ondernemer of ondernemers bent gekomen. (AW 1.4)

U moet op verzoek van een afgewezen of uitgesloten gegadigde meedelen:

- wat de redenen van afwijzing zijn. (AW 2.103 lid 2)¹⁰

U moet op verzoek van een afgewezen inschrijver motiveren:

- wat de redenen van afwijzing zijn. (AW 2.103 lid 3).

⁷ Let op: moet ook in de aankondiging gemotiveerd worden.

⁸ Let op: moet ook in de aanbestedingsstukken gemotiveerd worden.

⁹ Let op: moet ook in de aankondiging gemotiveerd worden.

¹⁰ Bij het ARW (art. 3.14.3) moet u de redenen direct meesturen met de afwijzing.